Fiscaal sanctierecht

Deze rubriek is verzorgd door mrs. A.B. Vissers en D.J.E. de Kruif

Gerechtshof Den Haag 28 juni 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:1772

Het Gerechtshof Den Haag heeft op 28 juni 2019 een interessant arrest gewezen, waarin de verdachte – een voormalig fiscaal advocaat – wordt vrijgesproken van deelname aan een criminele organisatie. In eerste aanleg had de Rechtbank Den Haag de verdachte veroordeeld tot vier jaar gevangenisstraf. Kort en goed ging het in deze zaak om een complexe structuur waarin fiscale verliezen werden gecreëerd, waarmee vervolgens winsten in andere vennootschappen werden 'weg gewerkt'. De zaak werd door het OM eerder aangeduid als 'fiscaal vampirisme', maar vertoonde inhoudelijk ook raakvlakken met het *Credit Suisse*-arrest waarin de fiscale kamer van de Hoge Raad oordeelde dat sprake was van een zogenaamd pleitbaar standpunt dat aan opzet in de weg stond.

In hoger beroep oordeelde het Hof dat sprake was van een samenwerkingsverband waarbij transacties plaatsvonden die gericht waren op het creëren van fiscale verliezen, en dat de aangiften vennootschapsbelasting van tenminste zeven van de tien in de tenlastelegging genoemde vennootschappen onjuist zijn. Daarmee is volgens het Hof het strafrechtelijk verwijt echter nog geen gegeven. Daarvoor dient vast komen te staan dat de organisatie het oogmerk had op het opzettelijk indienen van onjuiste aangiften – en het bestaan van dit oogmerk was nu juist telkens ontkend. De verdachte heeft aangegeven dat hij vanuit zijn expertise als fiscalist telkens de grenzen van het fiscaal toelaatbare heeft opgezocht, maar dat zijn handelen en inzet er op gericht was om overschrijding van die grens te voorkomen. Het Gerechtshof Den Haag acht dit aannemelijk en heeft op basis van het dossier de overtuiging dat de verdachte niet het oogmerk heeft gehad om de wet te overtreden. Immers zijn alle transacties volledig en compleet gedocumenteerd, zijn deskundigen geraadpleegd, is zekerheid gesteld ingeval de fiscus de transacties niet zou accepteren, en is er uit eigen beweging een fout van de Belastingdienst gecorrigeerd door de ten onrechte uitgekeerde bedragen terug te storten. Het Gerechtshof Den Haag spreekt de verdachte vrij van zowel deelname aan een criminele organisatie, als ook van valsheid in geschrifte aangezien het Hof geen materiële valsheden heeft kunnen vaststellen. Opmerkelijk is nog dat het Hof wel overweegt het 'handelen van het samenwerkingsverband moreel en ethisch zeer laakbaar' te achten.

Gerechtshof 's-Hertogenbosch 11 september 2019, ECLI:NL:GHSHE:2019:3314

In een fiscale fraudezaak van het Gerechtshof Den Bosch heeft het Hof zich uitgelaten over het kwaliteitsdelict van het opzettelijk indienen van onjuiste aangiften loonheffing. De verdachte in die zaak was gedurende enkele jaren werkzaam voor twee uitzendbureaus. Verdachte werd onder meer het medeplegen van het opzettelijk indienen van onjuiste aangiften loonheffing ten laste gelegd. Uit de bewijsmiddelen komt naar het oordeel van het Hof naar voren dat de verdachte wist dat slechts een deel van het loon van de uitzendkrachten werd opgenomen in de loonadministratie en dat de verdachte deze te lage lonen heeft ingevoerd in het boekhoudprogramma. Vervolgens zijn namens de uitzendbureaus op basis van deze loonadministratie de aangiften loonheffing ingediend. Het Hof stelt voorop dat, voor het doen van aangifte, de norm van de wetsbepaling zich richt op degene die de kwaliteit van belastingplichtige bezit. De verdachte kan dus slechts als pleger van het onjuist doen van de aangiften loonheffing worden aangemerkt, indien de verdachte degene was die tot het doen van die aangiften gehouden was. Daarvan kan alleen sprake zijn als de verdachte (zelf) is uitgenodigd tot het doen van die aangiften. Nu niet verdachte, maar het uitzendbureau, als inhoudingsplichtige voor de loonheffing is uitgenodigd tot het doen van aangiften loonheffing, kan verdachte niet worden aangemerkt als pleger van het onjuist doen van die aangiften. Het voorgaande sluit volgens het Hof echter niet uit dat een ander dan de belastingplichtige dit strafbaar feit kan medeplegen. Volgens het Hof kan echter in het onderhavige geval ook daaraan niet worden toegekomen, omdat verdachte voor het uitzendbureau werkzaam was als zzp'er en niet heeft opgetreden als werknemer. De verdachte kan daarmee niet als medepleger van het opzettelijk onjuist doen van aangiften loonheffing worden aangemerkt. In dit verband is interessant te zien dat het Gerechtshof Amsterdam eerder dit jaar wel toekwam aan de veroordeling van een belastingconsulent wegens het opzettelijk indienen van onjuiste aangiften (ECLI:NL:GHAMS:2019:275). Het Gerechtshof Den Bosch komt in ieder geval tot vrijspraak voor de verdachte, aangezien de verdachte niet als aangifteplichtige kan worden aangemerkt en ook niet als werknemer werkzaamheden verrichte. Wel volgt veroordeling voor (medeplegen van) het valselijk opmaken van de loonadministratie en de aangiften loonheffing.

Rechtbank Noord-Nederland 9 mei 2019, ECLI:NL:RBNNE:2019:2017

De fiscale uitspraak van Rechtbank Noord-Nederland is interessant vanwege het feit dat sprake is van een geslaagd beroep op vrijwillige verbetering ter zake van het verzwegen aangehouden vermogen van belanghebbende bij onder meer de UBS bank. Als gevolg van dat geslaagde beroep worden de opgelegde vergrijpboeten gematigd. In geschil was of de vergrijpboetes terecht en tot de juiste bedragen waren opgelegd. De Rechtbank overweegt dat het erom gaat of op het moment van de inkeer louter objectief bezien de serieuze mogelijkheid bestond dat de buitenlandse bankrekening niet zou worden ontdekt. Als dat het geval is, is sprake van een geslaagde vrijwillige verbetering. De inspecteur dient naar het oordeel van de Rechtbank aannemelijk te maken dat belanghebbende in de concrete omstandigheden van het geval er op het moment van de inkeer objectief gezien niet vanuit mocht gaan dat er een serieuze kans bestond dat de inspecteur zijn bankrekening bij de UBS bank niet op het spoor zou komen. De Rechtbank is van oordeel dat de inspecteur niet aannemelijk heeft gemaakt dat belanghebbende destijds redelijkerwijs moest vermoeden dat de Nederlandse Belastingdienst lucht zou krijgen van het bij de UBS bank aangehouden vermogen. Met name heeft de inspecteur niet aannemelijk gemaakt dat er geen serieuze mogelijkheid bestond dat zijn buitenlandse bankrekeningen bij het onderzoek van de Belastingdienst niet zou worden achterhaald. De Rechtbank neemt daarbij in aanmerking dat de feiten en omstandigheden van dit geval – de handelwijze van belanghebbende – weliswaar aanleiding geven tot het vermoeden dat is geanticipeerd op het onderzoek van de inspecteur, maar dat dit vermoeden door belanghebbende voldoende is ontzenuwd door (onweersproken) te stellen dat UBS zelf al eerder een beleid was gaan voeren om de relatie met klanten die vermogen verzwegen voor de Belastingdienst, op te zeggen. Ook als de Rechtbank ervan uitgaat dat belanghebbende naar aanleiding van het aangekondigde beleid van de UBS bank zijn rekening heeft opgezegd met als doel om het vermogen bij een andere bank (met een minder streng beleid) onder te brengen, bewijst dat niet meer dan dat belanghebbende opzettelijk vermogen is blijven verzwijgen. De Rechtbank komt dan ook tot de conclusie dat sprake is van een vrijwillige verbetering en dat de opgelegde boeten dienden te worden gematigd.

Gerechtshof 's-Hertogenbosch 4 juni 2019, ECLI:NL:GHSHE:2019:2120

Een interessant arrest van het Gerechtshof 's-Hertogenbosch betreft het arrest van 4 juni 2019, waarin het Openbaar Ministerie gedeeltelijk niet-ontvankelijk is verklaard. De verdediging betoogde dat het Openbaar Ministerie niet tot strafvervolging over had mogen gaan gezien de reeds opgelegde verzuimboetes. Door desondanks verdachte voor datzelfde feit nadien strafrechtelijk te vervolgen is het Openbaar Ministerie in zoverre niet-ontvankelijk, aldus de verdediging. Het Hof onderzocht of sprake was van hetzelfde feit en kwam tot het oordeel dat het niet voldoen van de (materieel wel verschuldigde) omzetbelasting en het niet indienen van de aangifte omzetbelasting zodanig met elkaar in verband staan dat met betrekking tot de gelijktijdigheid van de gedragingen van verdachte en met betrekking tot de wezenlijke samenhang in handelen en schuld, sprake is van hetzelfde feit. Ten aanzien van het opzettelijk niet doen van aangifte omzetbelasting wordt het Openbaar Ministerie dan ook niet-ontvankelijk verklaard.

Rechtbank Gelderland 13 augustus 2019, ECLI:NL:RBGEL:2019:3640

Een relevante fiscale uitspraak is voorts de uitspraak van Rechtbank Gelderland van 13 augustus 2019, waarin de Rechtbank heeft geoordeeld dat een fiscale eenheid op grond van de wet een boete kan worden opgelegd. Belanghebbende, een fiscale eenheid, had een bedrag aan te betalen omzetbelasting niet tijdig voldaan waarna een verzuimboete volgde. In geschil was of aan belanghebbende – een fiscale eenheid – wel een boete kan worden opgelegd. De Rechtbank overweegt dat de verzuimboete is opgelegd op grond van art. 67c Awr. Uit dat artikel volgt dat aan de belastingplichtige die aan de daar omschreven voorwaarden voldoet een boete kan worden opgelegd. Aangezien de fiscale eenheid de belastingplichtige betreft en daarmee de vereiste kwaliteit bezit, is zij degene tot wie het artikel zich richt en degene die de beschreven overtreding begaat en beboet kan worden. De Rechtbank is om die reden van oordeel dat er een wettelijke grondslag is om aan de fiscale eenheid een boete op te leggen. In de vakliteratuur werd ook wel anders betoogd.

Rechtbank Noord-Holland 28 juni 2019, ECLI:NL:RBNHO:2019:5165 en ECLI:NL:RBNHO:2019:5166

De Rechtbank Noord-Holland heeft zich in een tweetal zaken uitgelaten over de vraag of een onderneming zich achter haar boekhouder kan verschuilen. Bij belanghebbende, een vennootschap die zich bezighoudt met het beheer van onroerend goed en het exploiteren van een restaurant, was een boekenonderzoek ingesteld naar de aanvaardbaarheid van aangiften omzetbelasting. Aangezien daaruit bleek dat sprake was van niet-aangegeven verschuldigde omzetbelasting zijn vervolgens aan belanghebbende naheffingsaanslagen omzetbelasting opgelegd met vergrijpboeten. Belanghebbende stelt dat de gegevens werden aangeleverd aan de boekhouder en vervolgens – vanwege een fout in die gegevens – per abuis te veel omzetbelasting is geclaimd. Belanghebbende zou in de veronderstelling zijn geweest dat de door haar geleverde informatie juist was en dat zij mocht uitgaan van de expertise van de boekhouder. Belanghebbende kan zich naar het oordeel van de Rechtbank echter niet verschuilen achter de werkwijze en deskundigheid van de boekhouder. De boekhouder volgde voor wat betreft de vooraftrek immers de aangeleverde gegevens. Die werkwijze is op zich niet onredelijk mits de juiste informatie daarop wordt ingevuld. Belanghebbende had zich ervan bewust moeten zijn dat die gegevens onjuist waren. De Rechtbank acht echter (voorwaardelijk) opzet niet bewezen. De werkwijze met betrekking tot de aangiften wijst er niet op dat belanghebbende wist dat zij te veel voorbelasting claimde. Wel acht de Rechtbank bewezen dat sprake is van grove schuld. Het is aan een ondernemer zoals belanghebbende om te zorgen dat niet meer voorbelasting in aftrek wordt gebracht dan waarop recht bestaat. Ook het Gerechtshof Amsterdam oordeelde recent dat een ondernemer zelf verantwoordelijk is voor de informatie die aan de adviseur wordt verstrekt (ECLI:NL:GHAMS:2019:1768). In deze zaak oordeelde het Hof dat de desbetreffende ondernemer, gegeven het feit dat deze verschillende privé-uitgaven als zakelijk had opgegeven, aan verschillende bedrijfsactiva een onrealistische waarde had toegekend en nagelaten had de hoogte van zijn doorgegeven banktegoeden te controleren. De ondernemer had redelijkerwijs moeten of kunnen begrijpen dat zijn gedrag tot gevolg kon hebben dat de aanslag tot een te laag bedrag zou worden vastgesteld. De onderneming kon zich aldus niet verschuilen achter haar boekhouder.

Rechtbank Amsterdam 28 juni 2019, ECLI:NL:RBAMS:2019:4542

Een strafrechtelijke uitspraak van Rechtbank Amsterdam van dezelfde dag betreft een boekhouder die strafrechtelijk aansprakelijk wordt gehouden voor het indienen van onjuiste aangiften namens cliënten. In deze strafzaak bij Rechtbank Amsterdam werd verdachte, een boekhouder, ervan beschuldigd dat hij valse aangiften omzetbelasting namens andere personen zou hebben ingediend en valse/vervalste facturen en bankafschriften aan de Belastingdienst ter beschikking zou hebben gesteld. De Rechtbank stelt vast dat de boekhouder met valse facturen en vervalste bankafschriften de onjuistheid van de aangiften en de omstandigheid dat grote bedragen naar hem zijn doorbetaald heeft proberen te verhullen. Veel van het ten onrechte ontvangen geld is uiteindelijk contant opgenomen, waardoor niet duidelijk is wat ermee is gebeurd of waar het geld is gebleven. Dit maakt naar het oordeel van de Rechtbank dat het uiterst onzeker is of het ten onrechte ontvangen geld aan de Belastingdienst terugbetaald zal worden. Ook is van belang dat verdachte anderen bij zijn strafbare feiten heeft betrokken. Het feit dat niet verdachte, maar de belastingplichtigen, te maken krijgen met navorderingsaanslagen, het doel van verdachte in deze zaak kennelijk is geweest om ten koste van anderen geld te bemachtigen, verdachte eerder veroordeeld is en de strafbare feiten zijn gepleegd vanuit zijn functie als boekhouder, acht de Rechtbank strafverzwarend. De combinatie van deze omstandigheden maakt dat de Rechtbank een taakstraf niet passend vindt. De Rechtbank legt aan verdachte een gevangenisstraf van 4 maanden op, waarvan 2 maanden voorwaardelijk met een proeftijd van 2 jaar.